

Гаврилюк Жанна Олександрівна,
здобувач ступеня вищої освіти магістра
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: Корольчук Віктор
Володимирович, провідний науковий
співробітник відділу організації наукової
діяльності та захисту прав інтелектуальної
власності Національної академії внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук, старший
науковий співробітник

ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Європейська інтеграція України зобов'язує нашу державу забезпечити ефективне функціонування інститутів, які гарантуватимуть верховенство права, додержання прав та свобод людини і громадянина, їх ефективний захист.

Відповідно до ч. 1 ст. 1 ЗУ «Про Національну поліцію» (далі – Закон) Національна поліція України (поліція) - це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [1].

Кримінальна поліція є структурним підрозділом Національної поліції України та виконує надзвичайно широкий спектр правоохоронних функцій, серед яких можна назвати такі: 1) захист прав та свобод, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань; 2) встановлення та викриття осіб, які готують або вчинили злочини; 3) розшук злочинців та осіб, які пропали безвісти; 4) здійснення комплексу заходів щодо виявлення та документування осіб, які займаються злочинною діяльністю; 5) протидія незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів; вивчення, аналіз та оцінка оперативної обстановки у сфері нелегального обігу цих заборонених засобів та речовин; 6) протидія незаконному обігу вогнепальної зброї, бойових припасів та вибухових речовин; 7) виявлення та запобігання злочинам, вчиненим неповнолітніми; 8) запобігання виникненню організованих злочинних угруповань, встановленню ними корумпованих зв'язків з державними службовцями та посадовими особами, втягненню їх у злочинну діяльність; 9) запобігання легалізації коштів, здобутих злочинним шляхом, використанню суб'єктів підприємницької діяльності для реалізації злочинних намірів тощо; 10) виявлення та запобігання злочинам у сфері економіки; 11) протидія транснаціональній злочинності та ін. [2].

На сьогодні система кримінальної поліції у нормативно-правових актах не визначена. Разом з тим у структурі Національної поліції існують

такі оперативні підрозділи як підрозділи карного розшуку; протидії злочинності у сфері економіки; оперативної служби; оперативно-технічних заходів; протидії злочинам, пов'язаних з торгівлею людьми; кримінальної розвідки; протидії наркозлочинності; протидії кіберзлочинності тощо. Отже, можна зробити висновок що, підрозділи кримінальної поліції контролюють та забезпечують порядок у найголовніших сферах життя людини.

Згідно із ч. 3 ст. 11 Закону рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції [1]. Проаналізувавши соціальні дослідження роботи кримінальної поліції, можна зробити висновок, що реформа поліції 2014 року не досконала та прагне покращення. Втрачена довіра до поліції – болочка тема. Згідно з даними соціопитувань, станом на перше півріччя 2021 р. баланс довіри до всіх правоохоронних органів залишався негативним (зокрема, рівень недовіри до Нацполіції складав 31%). Більшість українців негативно оцінювали роботу керівників правоохоронних органів.

Насамперед потрібно визнати проблему, що заключається в ненормованому робочому дні, перенавантаженні, нормативами за протоколами та заробітній платі, жити на яку стало нереально. Сьогодні – це ті чинники, які змушують поліцейських залишати роботу. З цього випливає, що кримінальній поліції конче потрібно розвантаження, а для залучення нових кадрів необхідне збільшення фінансування поліції. Проблема нестачі поліцейських в Україні ніколи не була новою, проте за весь час існування кримінальної поліції в Україні кадрові та зарплатні питання найгостріше постали саме сьогодні.

На початку 2022 року Верховній раді України був зареєстрований законопроект № 6506 про внесення змін до статті 94 Закону України «Про Національну поліцію» щодо збільшення грошового забезпечення поліцейських. Цим проєктом пропонується зафіксувати посадовий оклад поліцейського до розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року. З 01.01.2022 р. розмір прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб, становить 2481 грн. Таким чином, для поліцейських посадовий оклад збільшиться у 4,8 рази (зараз для поліцейських 2540 грн – планується 12405 грн). Зарплатний мінімум у розмірі 12405 грн – це та критична точка, з якої уряд має здійснювати нарахування зарплати поліцейським. У Законі «Про Національну поліцію» пропонується зафіксувати розміри посадових окладів поліції та щороку їх розмір буде автоматично збільшуватися [3].

Заробітна плата поліцейських має складатися з посадового окладу, доплати за вислугу років, доплати за роботу, яка передбачає доступ до державної таємниці, доплати за інтенсивність та умови служби, доплати за спеціальне звання, доплати за науковий ступінь, а також премії (розмір якої у разі її встановлення не може перевищувати 30% від посадового окладу).

Якщо ж подивитися на статистичні данні Сполучених Штатів Америки, що майже 60% американців довіряють поліції в діапазоні від «у достатній мірі» до «повністю». Ця цифра вища, ніж довіра до таких інститутів, як університет, церква, медіа та корпорації. За даними Центру народної демократії США, багато великих американських міст витрачають на утримання правоохоронних органів понад чверть свого бюджету.

За підрахунками міністерства праці США, середня базова зарплатня американського поліцейського понад 65 тисяч доларів на рік. Правоохоронці також отримують солідний соціальний пакет, страхування життя та можуть вийти на пенсію після 20 років служби.

Департамент поліції Нью-Йорка (NYPD, New York City Police Department), створений в 1845 році, в даний час є найбільшим підрозділом муніципальної поліції в США. Поліція Нью-Йорка включає безліч спеціалізованих служб, включаючи групу надзвичайних ситуацій (англ. Emergency Medical Service), а також служб знешкодження вибухових пристроїв, контртероризму, кримінальної розвідки, боротьби з бандами, боротьби з наркотиками та служб охорони правопорядку на громадському транспорті та в районах соціального житла (дві останні служби (New York City Transit Police та New York City Housing Authority Police Department).

Після кількох років проблем із оплатою та страйку поліцейських в США ще у 2008 році, профспілка та міська влада домовилися, що новачку в поліції почнуть платити від \$25 100 за рік, а також домовилися про новий 4-річний контракт. Контракт дає поліції 17-відсоткове підвищення заробітної плати на 4 роки.

Беручи до уваги картину кримінальної поліції України на сьогодні нам конче потрібно запозичувати зарубіжний досвід та вводити нові програми по фінансуванню та соціальному забезпеченню. На сьогодні в Україні існує безліч програм по страхуванню життя та здоров'я які пропонують різні умови соціальних пакетів.

Список використаних джерел

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // ВВР. – 2015. – № 40–41.

2. Кримінальна поліція як суб'єкт оперативно-розшукової протидії злочинам проти громадської безпеки [Електронний ресурс] / О. В. Кириченко // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2015. – № 4. – С. 254–260. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2015_4_35.

3. Нові зарплати поліції. На що сподіватися далі? [Електронний ресурс] // Юридична газета online/ <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/novi-zarplati-policiyi-na-shcho-spodivatisya-dali-.html>.